

INDVANDRERE SYNES AT SKATTEN ER FOR HØJ

Holdningen til skat blandt indvandrergrupperne i Danmark er markant anderledes end holdningen blandt danskere. Et flertal af indvandrere mener, at skatten på arbejdsindkomst er for høj. Mens kun næsten 30 pct. af danskerne mener at skatten for høj frem for, for lav. Denne forskel skyldes blandt andet at indvandrere ikke er socialiseret til at betale skat på samme måde som danskere. Ligesom man også kan se det som et udtryk for at indvandrerne ikke på samme måde føler sig som et del af det fællesskab, det er at betale skat. Endelig kan det også skyldes, at indvandrere ønsker en anden samfundsmodel, som blandt andet er baseret på lavere skat. Skattetrykket er et problem for rekruttering af indvandrere og for integration af dem som allerede er i landet.

Konkurrencen om højt uddannede er stor blandt de vestlige lande. Alle har brug for den rigtige indvandring for at opretholde en høj levestandard. Det er således ikke uden betydning, hvad man som land kan tilbyde de potentielle indvandrere. I Danmark kan vi tilbyde et stærkt socialt sikkerhedsnet, gratis lægebehandling, gratis undervisning og meget andet. Men vi tilbyder også et af de højeste skattetryk blandt de lande, som vi konkurrerer med om at tiltrække indvandringen.

Hvor de tidligere bølger af arbejdsmigranter til Danmark var rettet mod manuel arbejdskraft, ofte ufaglært, er der nu i større grad brug for højt uddannede. De indvandrere som alle lande sukker efter, er veluddannede som efter relativt lidt efteruddannelse oftest i sprog, er i stand til at gå direkte ind på arbejdsmarkedet. Høj uddannelse medfører alt andet lige også en høj løn, og dermed falder potentielle indvandrere i farezonen for at betale topskat. Men én ting er den potentielle indvandring og dens forhold til det danske skattesystem, noget ganske andet er de indvandrere og efterkommere som allerede er i Danmark.

I forbindelse med et større projekt om indvandring og integration har CEPOS gennemført en spørgeskemaundersøgelse af ca. 1.000 respondenter med dansk baggrund og ca. 1.700 respondenterne med indvandrerbaggrund. I dette spørgeskema er respondenterne blandt andet blevet stillet følgende spørgsmål:

Synes du, at den ska,t du skal betale af din indkomst i Danmark er for høj, passende eller for lav?

Af tabel 1 fremgår svarprocenterne for henholdsvis respondenter med dansk baggrund og med indvandrerbaggrund. Her mener en tredjedel af respondenterne med dansk baggrund, at skatten er for høj, mens det for indvandrere er klart over halvdelen.

Tabel 1: Holdningen til skat blandt danskere og indvandrere (i pct.)

	Skatten er for høj	Skatten er passende	Skatten er for lav	N
Dansk baggrund	33,6	62,3	4,1	1032
Indvandrer baggrund	54,6	44,1	1,3	1633
				2665

Note: Ved ikke, samt nægter at svare, er ikke medtaget

At der er mange respondenter både blandt indvandrere og blandt danskere, der mener, skatten er passende er ikke overraskende, idet der altid i spørgeskemaundersøgelser er en tendens til, at respondenterne vil opretholde status quo. At der er betydeligt flere respondenter, der

finder at skatten er for høj, end der er respondenter, der finder den er for lav, stemmer også overens med tidligere undersøgelser af danskernes holdning til skattebetaling.

Det interessante er imidlertid den store gruppe af indvandrere, der mener skatten er for høj, og ikke mindst den store forskel der er mellem indvandrerne og danskerne. At indvandrerne i forhold til danskerne er mere negative overfor skattebetaling, er interessant blandt andet fordi, man ud fra indvandrernes øvrige baggrundskarakteristika (indkomstniveau mv.), ville forvente en mere positiv holdning til skattebetaling. Dykkes der længere ned i tallene, og ser man på hvilket oprindelsesland, som respondenterne har, så er resultaterne stort ens uanset oprindelsesland. Dog er der blandt respondenter med en baggrund i eks-Jugoslavien, et lille flertal for at skatten er passende eller for lav. Og blandt personer med tyrkisk eller pakistansk baggrund er der stort set dødt løb. Mens det især er hos respondenter med en baggrund i Iran, Irak og Marokko, at vi ser den mest markante støtte til det synspunkt, at skatten er for høj.

Tabel 2: Holdningen til skat blandt danskere og indvandrere opdelt på national oprindelse (i pct.)

Oprindelsesland	Skatten er for høj	Skatten er passende	Skatten er for lav	N
Danmark	33,6	62,3	4,1	1.032
Eks-Jugoslavien	49,0	50,7	0,2	410
Tyrkiet	52,5	45,4	2,1	482
Iran	60,8	37,6	1,6	125
Irak	66,0	33,0	1,0	197
Pakistan	50,5	49,5	0,0	107
Palæstina	55,6	42,1	2,3	171
Marokko	61,8	34,5	3,6	55
Somalia	57,0	43,0	0,0	86
Samlet	46,5	51,1	2,4	2.665

Note: Ved ikke, samt nægter at svare, er ikke medtaget

Det er yderlige interessant, at se hvordan modstanden mod skat fordeler sig på erhverv. I tabel 3 finder vi en oversigt over holdningen til skat i forhold til respondenternes erhvervsforhold. Heraf fremgår det, at synspunktet om, at skatten er for høj har ganske stabil opbakning blandt respondenterne med dansk baggrund. Fokuseres der på respondenterne med indvandrerbaggrund, så er der i visse grupper næsten dobbelt så mange indvandrere som danskere, der mener at skatten er for høj. Det er kun blandt indvandrergruppen af studerende, hvor mindre end 50 pct. mener, at skatten er for høj. Det er yderligere interessant, at selv blandt den gruppe af indvandrerrespondenter, som er på offentlig forsørgelse, det vil sige efterlønnere, førtidspensionister og arbejdsløse er en holdning til, at skatten er for høj. Selvom denne gruppe er velfærdsnydere frem for ydere, og pt. står udenfor arbejdsmarkedet, så mener de alligevel, at skatten er for høj. Perspektiverne i dette er ganske store, i og med at det ikke kan afvises, at en sænkning af skatten vil øge incitamenterne for denne gruppe til at indtræde på arbejdsmarkedet i det omfang, som det er muligt for dem. Især blandt selvstændige og respondenter, som har opgivet "andet" som beskæftigelse, er der meget stort flertal for, at skatten skal sættes ned. Det skal dog her bemærkes, at det samtidig er de to grupper, hvori de færreste respondenter falder.

Tabel 3: Forskel i opbakning til skat opdelt på erhvervsgrupper (i pct.)

Erhverv	Forskel i procentpoint mellem respondenter som synes er skatten er for høj og dem som synes at skatten er for lav		N
	Danskere	Indvandrere	
	Lønmodtager	29,2	
Selvstændig	31,9	62,7	122
Studerende	29,2	47,3	958
Offentlig forsørgelse	31,8	52,6	392
Andet	31,3	63,9	124

Note: Positive værdier betyder, at et flertal af gruppen synes, at skatten er for høj

Fra andre undersøgelser af befolkningens holdninger til skat ved vi, at opbakningen til skattelettelser stiger, desto højere husstandsindkomst respondenterne har. Denne sammenhæng er ikke opdelt på danskere/indvandrere, men undersøgelsen peger dog alligevel i retning af, at de tal som er vist i tabel 1-3 er yderst interessante, idet det ikke kan forventes, at den gennemsnitlige indvandrer, fra de lande som er inkluderet i undersøgelsen, er i højindkomst gruppen. I og med at det danske samfund pt. mangler arbejdskraft og vil mangle endnu mere arbejdskraft i de kommende år, er skat et problem, der er nødvendigt at tage hånd om. Der er derfor brug for at få alle hænder i arbejde, også de indvandrere og efterkommere som står udenfor arbejdsmarkedet, eller som er i risiko for at komme til at stå udenfor i fremtiden.

For de personer som tager en uddannelse, tyder meget på, at de får relativt få problemer med at få arbejde. Mens de, som enten ikke har en uddannelse, eller som falder igennem uddannelsessystemet, får endnu større problemer end i dag, idet manuel arbejdskraft efterspørges mindre og mindre.

Det er derfor ikke uden betydning, hvordan samfundet indrettes, således at der er incitamenter for alle til at tage en uddannelse og få et bedre arbejde med en højere løn. Men en stor blokering i forhold til at opbygge disse incitamenter er det danske skattesystem. Som det fremgår af tabellerne ovenfor, er der blandt indvandrere den overvejende holdning, at skatten på arbejde er for høj. Også blandt studerende er det næsten halvdelen, som mener, at skatten er for høj. Især sidstnævnte må gøre indtryk, eftersom det er blandt denne gruppe, at mange af de ressourcer, som Danmark kommer til at mangle i fremtiden, skal hentes.

Hvorfor er indvandrere mere skeptiske overfor skat end danskere?

Svaret på ovenstående spørgsmål er naturligt nok ganske kompliceret. Men samtidig er der tendenser, som ikke kan afvises at have en indflydelse.

Der er i hvert fald tre grunde, som gør dette resultat yderst interessant: For det første giver det en indikation af styrken af den socialisering, der har gjort danskerne til villige skattebetalere. Indvandrere, der ikke i samme omfang har været udsat for denne socialisering, er meget mere kritiske.

For det andet opfattes indvandrere hyppigt som ofre i diskussionen om det danske samfunds behandling af dem, men resultaterne harmonerer bedre med den opfattelse at indvandrerne er rationelle individer. Deres mulige handlinger er således begrænset af på den ene side de præferencer, som de selv har eksempelvis arbejde frem for overførselsindkomst, og på den anden side af de institutioner, formelle som uformelle, som eksisterer i samfundet, det vil sige staten på den ene side og kultur, værdier og normer på den anden.

For det tredje kan resultaterne også ses som et udtryk for, at indvandrerne ikke (i så stor grad) føler sig som en del af det fællesskab, som de betales skat til. Dette relaterer sig også til, at indvandrernes præferencer muligvis er markant anderledes i forhold til hvilke services,

som skal leveres fra velfærdsstaten, hvorfor man i mindre omfang opfatter skattebetalingen som et led i en rimelig bytteproces. Netop det faktum at velfærdsstaten har overtaget mange roller og meget ansvar, som tidligere har været placeret hos individet og familierne, og stadig er det i lande, som ikke har opbygget en paternalistisk velfærdsstat, har for indvandrerne betydet, at service som eksempelvis børnepasning og til dels ældrepleje har flyttet sig fra at være en opgave for familien til en opgave for samfundet. Når det samtidig sættes i perspektiv til den baggrund, som mange af indvandrerne i Danmark kommer fra, så kan det ikke afvises, at visse indvandrergrupper vil være af den holdning, at de vil foretrække at betale mindre i skat og så samtidig tage sig mere af deres familie. Det skal dog også påpeges, at denne gruppe er minimal og sandsynligvis bliver stadigt mindre med den større og større indflydelse, som velfærdsstaten har på dagligdagen. Men det er her vigtigt at slå fast, at der hverken blandt indvandrere eller danskere er en modstand mod at betale skat som sådan, blot er der flere indvandrere end danskere, som mener, at den nuværende skat er for høj. Det kunne tyde på, at vi ser et paradoks mellem kulturelle værdier på den ene side og velfærdsstatens hegemoni på den anden. Dette paradoks bliver endnu mere udtalt, når vi tager in mente, at ønsket om en lavere skat og respekten for familie som institution er meget borgerlige værdier i det danske samfund, og at indvandrere stemmer markant til venstre i forhold til den resterende del af vælgerkorpset.

Men anvendes en ganske simpel og ikke urimelig antagelse, om at indvandrere agerer rationelt, så falder flere ting på plads. En rationel indvandrer eller efterkommer, er et individ, som på baggrund af de mulige alternative han eller hun står overfor, foretager det valg som maksimerer dennes egen nytte set i forhold til de værdier og institutioner, som begrænser individets handlingspotentiale. Med andre ord, en grund til at indvandrere mener at skatten er for høj og samtidig stemmer på partier, som er imod skattenedsættelser, er at de selv, eller dele af deres familie er velfærdsydere frem for nydere. På kort sigt vil det derfor ikke være i den rationelle indvandreres interesse at stemme på partier, som mener at velfærdsydelse skal begrænses, men som vil sænke skatten.

En anden mulighed er, at indvandrerne ikke føler sig som en del af fællesskabet og har således færre incitament til at betale til fællesskabet i form af skat, end etniske danskere har. Det kan være en væsentlig forklaring på den ganske høje del af indvandrere, som synes at skatten er for høj. Det er også en forklaring, som således også vil betyde at med en øget integration, og dermed en øget følelse af tilhør af fællesskabet, vil en del af de indvandrere som mener at skatten er for høj alt andet lige vil bevæge sig til et synspunkt om at skatten er passende.

Skat er og bliver et væsentligt problem i dansk politik også i forhold til indvandring. Indvandrerne er mere skeptiske overfor den høje skat, end danskerne er. Dette kan skyldes mange faktorer, men det kan ikke afvises, at finansieringen af velfærdsstaten gennem skatten er med til at fastholde indvandrere i et uhensigtsmæssigt forhold rent incitamentsmæssigt.

For de borgerlige partier ligger der i indvandrergruppen en stor potentiel vælgerskare, i og med at indvandrernes værdier er i god overensstemmelse med klassiske borgerlige dyder. For samfundsøkonomien vil en skattesænkning, udover de mange positive indflydelser på andre områder, være med til at give indvandrerne øgede incitament til at tage en uddannelse, og blandt de der står udenfor arbejdsmarkedet til at komme i arbejde.